

Nr 240.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående
anvisande af anslag till understödjande af sjukkassor,
som meddela moderskapsunderstöd; gifven Stockholms
slott den 26 april 1912.*

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att för understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 25,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som af Kungl. Maj:t bestämmas.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 april 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

*Obligatorisk
moderskaps-
försäkring.*

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I anledning af det förslag till lag angående arbetarskydd, hvilket genom nådig proposition den 29 mars 1912 förelagts Riksdagen, hade jag haft för afsikt att — med hufvudsaklig ledning af förslag, innehållna i ett den 19 december 1911 afgifvet betänkande af de på grund af Riksdagens skrifvelse den 20 maj 1908 särskildt tillkallade sakkunniga för utredning af frågan om moderskapsförsäkring — föreslå aflåtande till Riksdagen af proposition dels om antagande af förslag till lag om moderskapsförsäkring, dels ock om beviljande af anslag såväl till genomförande af den i sistnämnda lagförslag ifrågasatta obligatoriska försäkring som till understödjande af de sjukkassor, hvilka meddelade frivillig moderskapsförsäkring.

Hufvudsyftet med berörda lagförslag om moderskapsförsäkring var att söka möjliggöra eller underlätta genomförbarheten af de bestäm-

melser om barnsängshvila, hvilka innehållas redan i nu gällande arbetarskyddslagstiftning och hvilka ofvannämnda förslag till lag om arbetarskydd afser att ytterligare utvidga och skärpa. Det syntes nämligen uppenbart, att ett i lag stadgadt förbud att använda kvinna i industriellt arbete under viss i sammanhang med nedkomsten stående tid borde kompletteras med föreskrifter, hvarigenom af dylikt förbud drabbad kvinna tillförsäkrades ersättning för den arbetsförtjänst, från hvilken hon fått afstå under den henne påtvungna hvilotiden. Visserligen måste önskvärdheten af understöd under barnsängstiden framträda äfven för andra kvinnor än de af arbetarskyddslagstiftningen berörda och således krafvet på en moderskapsförsäkrings utsträckande utöfver industriarbeterskornas krets anses äga goda skäl för sig. Men då industriarbeterskorna på grund af gällande lags bestämmelser i detta hänseende onekligen intoge en särställning och det äfven syntes ändamålsenligt att åt en ny försäkringsgren af denna art vid dess första tillämpning icke gifva ett allt för stort giltighetsområde och därmed i afsevärd grad försvåra dess praktiska genomförande, hade lagförslaget om moderskapsförsäkring inskränkts att gälla de kvinnor, hvilka omfattades af arbetarskyddslagstiftningens förbud mot arbete under viss i sammanhang med nedkomsten stående tid. För att emellertid bereda äfven andra kvinnor tillgång till ett understöd, analogt med det af den ifrågasatta obligatoriska moderskapsförsäkringen utgifna moderskapsunderstödet, och sålunda i görligaste mån vidga kretsen af dem, som komme i åtnjutande af sådan fördel, borde samtidigt den frivilliga sjukkasseverksamheten genom särskildt bidrag af statsmedel uppmuntras att till de kvinnliga sjukkassemedlemmarna utgifva understöd vid barnsäng.

Mot det af de sakkunniga utarbetade förslaget till lag om obligatorisk moderskapsförsäkring hade i till Kungl. Maj:t inkomna framställningar åtskilliga anmärkningar riktats. Hvad i dessa anförts beträffande vissa i lagförslaget förekommande stadganden angående försäkringsålder, grunden för afgifternas fördelning, försäkringens förvaltning m. m. hade vid förslagets omarbetning inom departementet före dess remitterande till lagrådet vunnit beaktande samt föranlett åtskilliga ändringar i syfte att minska försäkringens ekonomiska tunga för de försäkrade, underlätta dess handhafvande för arbetsgifvarna, möjliggöra för kvinna att kvarstå i försäkring äfven efter det hon upphört med industriarbetet, o. s. v. I öfrigt innehöllo de nämnda framställningarna anmärkningar, åt hvilka jag för min del funnit mig mindre benägen tillerkänna afgörande betydelse. I allt fall hafva de otvifvelaktigt belyst de svårigheter, som mött vid försöket att åt moderskapsförsäkringen gifva

en lösning, ägnad att omfattas med allmän tillfredsställelse och att med förtroende uppbåras särskildt af de utaf försäkringen närmast berörda kretsarna. Dessa svårigheter, för hvilka jag ingalunda varit blind, hafva framhållits äfven af lagrådet i dess numera öfver lagförslaget afgifna afstyrkande yttrande. Häri betonas ock i all synnerhet den mening — hvilken äfven framträdt i vissa af de ofvan berörda till Kungl. Maj:t ingifna framställningarna i ämnet — att tiden ännu icke vore inne att hos oss införa obligatorisk moderskapsförsäkring, något som borde ske först i sammanhang med genomförandet af obligatorisk sjukförsäkring. Därest man emellertid ansåge skyddslagstiftningens bestämelse om barnsängshvila med nödvändighet redan nu kräfva vidtagandet af åtgärder, som ekonomiskt säkerställde arbeterskan under tiden för arbetsförbudet, syntes lagrådet den lämpligaste utvägen vara, att staten ensam påtog sig de utgifter, som vore förenade därmed.

Äfven jag har, i likhet med de sakkunniga, städse hållit före, att man genom en obligatorisk sjukförsäkring, i hvilken understöd vid barnsäng inginge såsom ett helt naturligt led, lättast löste frågan om det rätta anordnandet af en moderskapsförsäkring. Men sedan en ny lagstiftning till reglering af det frivilliga sjukkasseväsendet trädt i kraft först år 1911, syntes det vara ovisst, om man inom den närmaste framtiden kunde nå fram till obligatorisk sjukförsäkring. Å andra sidan har det synts mig, som om en snar lösning af moderskapsförsäkringsfrågan för de af arbetarskyddslagstiftningen omfattade kvinnorna måste betraktas såsom synnerligen önskvärd, af hänsyn såväl till samhällets som till de af frågan närmast berörda kvinnornas intresse. Särskildt beaktande har denna synpunkt måst tillvinna sig under nuvarande förhållanden på grund af den genom Kungl. Maj:ts förslag till lag om arbetarskydd ifrågasatta utsträckning och skärpning af lagstiftningens föreskrift om obligatorisk barnsängshvila för industriarbeterskor. Att, såsom lagrådet förordat, ordna frågan icke genom försäkring utan genom föreskrift om ett af staten bekostadt understöd till hvarje i lagen afsedd kvinna, är jag nu icke beredd att tillstyrka, icke ens såsom ett provisorium under en öfvergångstid, enär ett dylikt system icke synts kunna så anordnas, att ej dess understöd mer eller mindre starkt finge karaktär af fattigvård. Då sålunda det af de sakkunniga framlagda förslaget äfven i dess omarbetade skick mött starka invändningar, men å andra sidan den väg, lagrådet anvisat, synes mig hafva viktiga skäl mot sig, har jag ansett mig böra för närvarande afstå från att framlägga förslag till obligatoriskt ordnande af moderskapsunderstöd för industriarbeterskor.

Jag vill emellertid ägna den föreliggande frågan fortsatt uppmärksamhet samt därunder äfven beakta spörsmålet om, i hvad mån utsikterna för genomförandet af en obligatorisk sjukförsäkring i vårt land under den närmaste framtiden kunna blifva sådana, att de motivera ett uppskof med moderskapsförsäkringen tills dess att den kan lösas i omedelbart sammanhang med sjukförsäkringen.

I afbidan på den definitiva lösningen af frågan om moderskapsförsäkringens ordnande anser jag, i likhet med lagrådet, att den frivilliga sjukkasseverksamheten bör särskildt understödjas i syfte att förmå sjukkassorna att allt mer utveckla sitt arbete i sådan riktning, att kvinnlig medlems sjukförsäkring kommer att omfatta jämväl moderskapsunderstöd. På sätt jag förut omförmält har jag, äfven för det fall att frågan om obligatorisk moderskapsförsäkring för industriarbeterskor kommit att nu föreläggas Riksdagen, haft för afsikt att föreslå åtgärder i det syfte lagrådet ifrågasatt, något som äfven de sakkunniga bestämdt förordat.

Då jag nu således går att underställa Kungl. Maj:t förslag om särskilda åtgärder till befrämjande af den frivilliga moderskapsförsäkringen vill jag till en början erinra om hvad de sakkunniga anført med afseende å frågan om de olika sätt, hvarpå denna fråga kunde tänkas löst. Ett sådant sätt vore, anføra de sakkunniga, att meddelandet af moderskapsunderstöd i viss utsträckning ålades hvarje sjukkassa såsom en *skyldighet*. Härigenom blefve moderskapsförsäkringen direkt sammanförd med sjukkassornas öfriga verksamhet och denna sålunda utvidgad i en riktning, som måste anses synnerligen lämplig och nyttig. Härigenom blefve det också möjligt att för den frivilliga moderskapsförsäkringens vidkommande genomföra det system, hvilket utgjorde regel inom den obligatoriska sjukförsäkringen och hvilket äfven syntes Riksdagen vid dess behandling af ärendet vara det närmast riktiga: nämligen att låta den af en kvinna i sjukkassa tagna försäkring omfatta icke blott understöd vid sjukdom i vanlig mening, utan ock vid barnsäng. Vid en dylik, direkt till sjukkassornas öfriga verksamhet anknuten moderskapsförsäkring syntes det vara egentligast att låta sjukkassornas manliga medlemmar bidraga till gäldandet af kostnaderna. Dessa kostnader skulle, med ett afsevärdt understöd af statsmedel, bestridas genom en för ändamålet tillräcklig, för manliga och kvinnliga medlemmar lika stor förhöjning af den för sjukkassans med-

*Olika system
för frivillig
moderskaps-
försäkring.
Sakkunnigas
yttrande.*

lemmar fastställda afgiften. En dylik anordning af den frivilliga försäkringen skulle sannolikt i de flesta fall funktionera på ett ganska tillfredsställande sätt och torde dessutom böra betraktas såsom en naturlig och enkel lösning af problemet samt ur dessa synpunkter vara att förorda.

Mot denna anordning reste sig emellertid, enligt de sakkunnigas mening, viktiga praktiska betänkligheter. Det vore ett känt förhållande, att vårt lands sjukkassor hittills endast undantagsvis meddelat understöd på grund af barnsäng. I de få fall, då detta skett, hade understöden dessutom i regel varit knappt tillmätta. Orsaken härtill syntes vara att söka i farhågor för, att meddelande af här ifrågakavande understöd skulle afsevärdt belasta sjukkassornas ekonomi. Förhållandet torde också säkerligen vara, att den kvinnliga medlemsstocken inom våra sjukkassor ofta nog till stor del utgjordes af gifta kvinnor, företrädesvis manliga medlemmars hustrur, en omständighet som måste bidraga till att göra den genomsnittliga fruktsamheten bland medlemmarna jämförelsevis stor och sålunda kostnaderna för beredande af ett moderskapsunderstöd af mera effektiv beskaffenhet relativt höga. Sannolikt torde äfven antalet kvinnliga sjukkassemedlemmar, tillhörande åldrar och civilstånd, där barnsbörd hufvudsakligast förekomme, blifva jämförelsevis betydligt, därest sjukkassorna ålades att meddela barnsängsunderstöd. Det syntes dessutom ingalunda vara uteslutet, att ett ingripande af här ifrågasatt art från lagstiftningens sida skulle leda till den påföljd, att kvinnorna, särskildt de som främst vore i behof af moderskapsförsäkringen, utestängdes från de för närvarande äfven för kvinnor afsedda sjukkassorna. En dylik redan i och för sig beklaglig konsekvens skulle uppenbarligen göra vissa af fördelarna med den här åsyftade försäkringen i ej så ringa mån illusoriska. Visserligen stode för kvinnorna den utvägen öppen att bilda uteslutande för dem afsedda sjukkassor. Men inom dylika kassor komme gifvetvis en med sjukkassevenksamheten kombinerad moderskapsförsäkring att draga jämförelsevis dryga kostnader, särskildt i förhållande till kassor med både manliga och kvinnliga medlemmar, där de manliga medlemmarnas medbetalningsskyldighet komme att afsevärdt minska den afgiftsökning, som vore nödvändig för bestridande af kostnaderna för en med moderskapsförsäkring kompletterad sjukförsäkring. Öfverhufvud taget skulle ett stadgande om männens skyldighet att bidraga till dessa kostnader, ehuru en dylik grundsats ur rättvisans och billighetens synpunkt bestämdt måste häfdas, vålla en ojämn belastning för medlemmarna inom olika kassor, i det att inom kassor med endast manliga medlemmar den här

ifrågasatta afgiftsökningen alls ej skulle förekomma, medan dess storlek i kassor för både män och kvinnor blefve beroende af antalet kvinnliga medlemmar och inom blott af kvinnor bildade kassor möjligheten af en minskning i de för moderskapsförsäkringen utgående afgifterna på grund af manliga medlemmars medbetalningsplikt vore utesluten.

Af antydda orsaker syntes sålunda en anordning af den frivilliga moderskapsförsäkringen enligt det sålunda ifrågasatta systemet ej kunna utan vidare förordas. Med utgångspunkt från grundtanken i detta system eller moderskapsförsäkringens direkta ingående i sjukkassornas verksamhet syntes likväl en anordning kunna träffas, hvarigenom en antaglig lösning af detta problem vunnes. Planen för en sådan anordning skulle enligt de sakkunnigas uppfattning i hufvudsak vara följande.

Utgifvandet af barnsängsunderstöd skulle visserligen äfven enligt detta system bindas vid sjukkassorna såsom en i viss mening obligatorisk understödsform. För att förebygga den möjliga, i det föregående antydda ofördelaktiga verkan af att sjukkassornas manliga medlemmar ålades att dela kostnaden för moderskapsunderstödet beredande skulle emellertid endast de kvinnliga medlemmarna bidra till försäkringen. Men då de kvinnliga medlemmarna inom flertalet sjukkassor vore fåtaliga, och de enskilda sjukkassorna på grund häraf i regel icke vore ägnade att utgöra själfständiga organ för en frivillig moderskapsförsäkring, skulle sjukkassorna — där de omfattade kvinnliga medlemmar — i fråga om sin verksamhet med afseende på den frivilliga moderskapsförsäkringen sammanföras antingen till en enda enhet eller ock i större grupper. Hvarje sådan grupp, eventuellt amtliga kassor, skulle hvad moderskapsförsäkringen beträffar utgöra en ekonomisk enhet med de enskilda därunder inordnade sjukkassorna såsom lokala organ, hvilka hvart för sig förmedlade den frivilliga moderskapsförsäkringen för sina medlemmar såsom en från sjukförsäkringen ekonomiskt skild, särskild försäkring. Inom hvarje dylik enhet borde afgifter och understöd utgå med lika belopp för alla kvinnliga medlemmar, oberoende af hvilken klass de tillhörde. Hela försäkringen skulle ställas under öfverinseende af en central tillsynsmyndighet, hvilken äfven skulle träffa nödiga anordningar för den omnämnda gruppbildningen och förmedla den erforderliga kostnadsfördelningen kassorna emellan. Då det allmännas intresse af den största möjliga anslutning till den frivilliga moderskapsförsäkringen vore uppenbart, syntes goda skäl tala för, att staten iklädde sig gäldandet af så stor del af premierna, att afgifterna för det af den frivilliga moderskapsförsäkringen meddelade moderskapsunderstödet

komme att bestridas till hälften af statsmedel och till hälften af de försäkrade själfva. Dessutom syntes af statsmedel böra bekostas äfven viss ersättning åt sjukhassorna för försäkringens förvaltning, utgående med ett belopp af exempelvis 50 öre per år och försäkrad.

Till den lösning af den frivilliga moderskapsförsäkringens problem, som de sakkunniga sålunda framställt såsom den ändamålsenligare, fogade de emellertid den anmärkningen, att åtskilliga betänkligheter kunde resas mot dess genomförande, hvadan något fullständigt förslag därtill ej heller af dem utarbetats. Utan tvifvel tarvade nämligen denna lösning en tämligen vidlyftig apparat och ett kräfvande administrationsarbete af sjukhassorna, hvartill komme, att kostnadernas storlek icke kunde med säkerhet på förhand beräknas, enär såväl försäkringsstockens omfattning som dess på fruktsamheten inverkande sammansättning kunde te sig helt annorlunda än som förutsatts. Denna försäkring tarvade dessutom för sitt möjliggörande en betydande ekonomisk uppoffring såväl af det allmänna som af de försäkrade, hvilken uppoffring måhända kunde synas allt för betungande i betraktande af det jämförelsevis ringa understöd, som kunde beredas, och af den ännu på många håll ringa insikten om moderskapsförsäkringens uppgift och betydelse. Äfven erinrades därom, att införandet af denna nya form af sjukhjälp under en tid, då sjukhassorna på grund af den nya sjukhasselagens genomförande i många afseenden befunne sig i ett omdaningsskede, kunde vara ägnadt att i viss mån öka svårigheterna för den frivilliga moderskapsförsäkringens tillämpande. Slutligen anförde de sakkunniga också, att denna försäkring sannolikt endast i en viss utsträckning skulle komma de kvinnor till godo, för hvilka den vore afsedd att vara ett stöd och en hjälp, i det att dels de minst bemedlade, dels ock de ogifta kvinnorna endast till mindre antal kunde väntas sluta sig till försäkringen.

Sakkunnigas
förslag.

De sakkunniga, som sålunda icke velat till tillämpning utan vidare förorda något af de föreslagna systemen för en frivillig moderskapsförsäkrings anordnande och som ej heller utarbetat något förslag för sådant ändamål, framhöllo emellertid slutligen såsom nödvändigt, att något från det allmännas sida företoges till uppmuntran af åtgärder i den frivilliga moderskapsförsäkringens syfte. De sakkunniga föreslogo för sin del, att staten ville ekonomiskt understödja de sjukhassor, som af eget initiativ infört eller framdeles kunde befinnas villiga införa moderskapsförsäkring för sina kvinnliga medlemmar, d. v. s. utbetala understöd vid dessa medlemmars barnsäng. Detta understöd skulle,

enligt de sakkunnigas förslag, utgå med 50 öre för hvarje dag, för hvilken moderskapsunderstöd af kassan utbetalats. Vid beviljandet af dylikt bidrag syntes emellertid det villkor böra fästas, att ett mot sjukhjälpens svarande understöd af kassan utbetalades till barnsängskvinnan under en tid af minst fyra veckor efter nedkomsten.

Efter noggrann pröfning af hvad de sakkunniga i detta ämne anført och granskning af de vägar för den frivilliga moderskapsförsäkringsfrågans lösning, som af dem ifrågasatts, anser jag, att för närvarande allenast bör ifrågakomma anvisande af ett understöd från statens sida till de sjukkassor, som befinnas villiga att införa frivillig, till sjukkasseverksamheten ansluten moderskapsförsäkring för sina kvinnliga medlemmar. Ett systematiskt anordnande af en allmän frivillig moderskapsförsäkring stöter utan tvifvel på så stora svårigheter både af organisatorisk och ekonomisk art, utan attsamtidigt medgifva trygghet för tillräcklig effektivitet, att man synes nödsakad att afstå från dess genomförande. Det af mig i anslutning till de sakkunnigas förslag angifna sättet att uppmuntra sjukkassorna att bland de åt de kvinnliga medlemmarna tillförsäkrade förmåner upptaga jämväl understöd vid barnsbörd torde erbjuda en lösning af den föreliggande frågan, som sannolikt blefve af ej ringa praktisk betydelse. Vid en på antydt sätt till den egentliga sjukförsäkringen anknuten frivillig moderskapsförsäkring komme med mycken sannolikhet afgiften för denna att sammansmältas med afgiften för sjukkassans öfriga verksamhet, och man torde hafva god anledning antaga, att den sålunda uppkomna enhetsafgiften komme att göras lika för alla medlemmar, vare sig dessa bestode blott af kvinnor eller både af män och kvinnor. I sådant fall skulle särskildt i kassor af sistberörda slag utgiften för moderskapsförsäkringen sannolikt i flertalet fall kunna täckas med ett jämförelsevis ringa tillägg till den eljest utgående sjukförsäkringsafgiften.

Enligt en af de sakkunniga meddelad utredning funnos i Sverige vid 1910 års ingång 2,449 registrerade sjukkassor med 621,411 medlemmar, hvaraf 151,371 voro kvinnliga. Af alla dessa kassor hade endast 28 med 4,953 medlemmar, hvaraf 2,420 kvinnliga — således ett försvinnande procenttal af samtliga kassor — i sina stadgar upptagit en bestämmelse, enligt hvilken barnsängsunderstöd utbetalades antingen i samma ordning som vid sjukdom eller ock för viss tid efter nedkomsten.

Om ock sålunda dessa siffror visa ett mycket ringa intresse från kassornas sida för tillgodoseende af det här berörda syftet, så tyda dock

en del nyare fakta på en vaknande insikt hos den svenska sjukkasserörelsen om moderskapsförsäkringens betydelse. I sitt med anledning af de sakkunnigas betänkande afgifna utlåtande meddelar kommerskollegium åtskilliga uppgifter, som synts mig i detta sammanhang vara förtjänta af särskild uppmärksamhet. Af en af ämbetsverket verkställd undersökning, huruvida någon ändring beträffande sjukkassornas förhållande till beviljandet af barnsängsunderstöd inträdt i och med öfvergången till 1910 års sjukkasselagstiftning, framgår, att af de sammanlagdt 247 sjukkassor med tillhopa omkr. 250,000 medlemmar, som vid 1911 års slut voro registrerade enligt nya sjukkasselagen, inalles 50 med ett medlemsantal af omkr. 124,000 i sina stadgar upptagit särskilda bestämmelser om understöd vid barnsbörd. 4 kassor med 48,000 medlemmar lämnade understöd vid barnsbörd enligt samma grunder som vid sjukdom. 8 kassor med 24,000 medlemmar lämnade understöd på samma sätt som vid sjukdom, men tillämpade olika väntetidsbestämmelser; 6 kassor fordrade sålunda en väntetid af 9 månader, 1 kassa 10 månader och slutligen 1 kassa 12 månader. 6 kassor med 9,000 medlemmar lämnade sjukhjälp äfven vid barnsbörd, ehuru ej i samma omfattning som vid verkliga sjukdomar; 2 af dessa kassor lämnade som understöd vid barnsbörd 15 kronor samt därutöfver, i förekommande fall, sjukhjälp efter 14 dagar från förlossningen, 1 kassa lämnade 10 kronor och därutöfver sjukhjälp från 10:de dagen, 2 kassor utbetalade vid barnsbörd 14 dagars understöd och 1 kassa 15 dagars understöd. Slutligen föreskrefvo 32 kassor med 43,000 medlemmar vid barnsbörd en längre tids väntan på understöds erhållande än den vid sjukdom förekommande. I 1 kassa utgjorde sålunda den tid från barnsbörden, för hvilken sjukhjälp ej utgingo, 1 dag, i 4 kassor 6 dagar, i 2 kassor 8 dagar, i 7 kassor 9 dagar, i 4 kassor 10 dagar, i 2 kassor 13 dagar, i 11 kassor 14 dagar och i 1 kassa 15 dagar. Härtill anmärker kommerskollegium emellertid med rätta, att det understöd, som denna sistnämnda grupp kassor lämnade, icke kunde betraktas såsom barnsängsunderstöd i detta ords egentliga bemärkelse.

Den åberopade utredningen synes mig otvetydigt gifva vid handen, att inom sjukkasserörelsen under sista tiden en växande uppmärksamhet ägnats åt den i stort sedt nya gren af sjukkasserverksamheten, som meddelandet af barnsängsunderstöd åt kvinnliga medlemmar innebär. Denna omständighet torde ytterligare tala till förmån för särskilda åtgärders vidtagande från statens sida till uppmuntran af en verksamhet, som för kassorna innebär en utgift utöfver de sedvanliga ordinarie utgifterna till ernående af ett syfte, som är af stort samhälleligt intresse.

Ett dylikt understödjande med statsmedel torde äfven kunna beräknas utöfva den verkan, att kassornas intresse för denna gren af arbetet än vidare väckes och stegras och sålunda den frivilliga moderskapsförsäkringen med framgång bryter sig väg inom sjukkasserörelsen.

Vid valet af de grunder, enligt hvilka statsbidraget skulle utgöras vid den nu angifna arten af frivillig moderskapsförsäkring, synas mig i hufvudsak följande olika anordningar kunna tagas under öfvervägande. Det kunde sålunda bestämmas, att statsbidraget utginge antingen med visst belopp för hvarje kvinnlig medlem i sjukkassa, som utbetalar barnsängsunderstöd, eller med viss summa för hvarje understödd barnsäng eller ock i visst förhållande till beloppet af det af kassan utbetalta barnsängsunderstöd eller slutligen med visst belopp för hvarje dag, för hvilken sådant understöd utgifvits. Af dessa olika tillvägagångssätt hafva de sakkunniga förordat det sistnämnda och äfven mig synes detta vara det system, hvars tillämpning här i första rummet bör ifrågasättas. Hvarken ett med fixt belopp per barnsäng eller ett med viss summa för hvarje kvinnlig kassamedlem utgående bidrag kan anses vara tillräckligt smidigt anpassadt efter den verkliga storleken af den utgift för sjukkassan, för hvars utgörande statsunderstödet skall bereda lättnad. I detta afseende erbjuda de båda öfriga nyss antydda bidragssystemen afsevärda fördelar. Låter man statsbidraget utgå i visst förhållande till det af kassan utbetalta barnsängsunderstödet belopp, har detta bidrag visserligen satts i direkt proportion till kassans verkliga utgift för här afsedda ändamål. Men systemet lider af de olägenheterna, att det dels kan leda till en i många fall olämplig premiering af kassor med högt understöd och dels minskar möjligheten att på förhand någorlunda exakt beräkna ett efter sådan grund utgående statsbidrags storlek. Dessa olägenheter vidlåda ej — åtminstone icke i samma mån den form för statsunderstödet utgörande, enligt hvilken detta skulle utgå med visst belopp för hvarje dag, för hvilken kassan utbetalar moderskapsunderstöd åt kvinnlig medlem. Och äfven om detta system gäller, att det låter statsbidraget anpassa sig efter storleken af kassans utgift för den här åsyftade verksamheten. På samma gång som en dylik beräkningsgrund sålunda med tillräcklig smidighet lämpar sig efter växlande förhållanden inom sjukkassorna, är den ägnad att uppmuntra sjukkassorna att göra moderskapsunderstödet effektivt, enär enligt densamma statsbidragets storlek är satt i direkt förhållande till det antal dagar, för hvilket moderskapsunderstödet utgår. Den vid detta system

Grunderna för
statsbidraget.

tillämpade principen är icke håller någon nyhet för den af staten på här ifrågavarande område tidigare utöfvade verksamheten. Enligt de föreskrifter, som gälla för utbetalandet af statsbidrag till de enligt 1910 års sjukkasselag registrerade sjukkassor, utgår nämligen viss del af bidraget i förhållande till det antal sjukdagar, för hvilka kassan utbetalat kontant sjukhjälp. En bestämmelse, enligt hvilken beloppet af det statsbidrag, som skulle utgifvas för understödjande af den frivilliga moderskapsförsäkringen, föreskrefves skola utgå i proportion till antalet af de dagar, för hvilka kassan utgifvit barnsängsunderstöd, skulle sålunda komma att nära ansluta sig till en ifråga om statens befrämjande af sjukkasserörelsen redan tillämpad grundsats.

Statsbidragets
storlek
samt villkoren
för dess
utgifvande.

De sakkunnigas förslag i här berörda afseende innebär vidare, att statsbidragets belopp skulle bestämmas till 50 öre per understödsdag samt att vid dess utbetalande skulle fästas det villkor, att moderskapsunderstödet utginge med minst sjukhjälpens hela belopp och ej under kortare tid än fyra veckor. Slutligen skulle endast de enligt 1910 års lag registrerade kassor komma i åtnjutande af bidraget.

Ifråga om hvad de sakkunniga sålunda föreslagit hyser jag i ett par afseenden en i någon mån afvikande uppfattning. Hvad beträffar de villkor, som föreslagits skola bestämmas angående kassans meddelande af moderskapsunderstöd, är jag visserligen enig med de sakkunniga såtillvida, att äfven jag håller före, att detta understöd bör utgå med minst samma belopp som sjukhjälp. Däremot synes mig ett ovillkorligt fastställande af moderskapsunderstödstiden till ett minimum af fyra veckor innebära en föreskrift af allt för stor stränghet. Förvisso är det synnerligen önskvärdt att genom den frivilliga moderskapsförsäkringen söka ernå trygghet för att kvinnan bereder sig hvila och vård under en någorlunda tillräcklig tid efter nedkomsten. Därför bör ock *något* villkor till uppnående af detta ändamål knytas vid statens ekonomiska medverkan på här berörda område. Men med den utvecklingsståndpunkt, på hvilken denna gren af sjukkassornas verksamhet ännu befinner sig i vårt land, synas mig goda skäl tala för att till en början låta ifrågavarande villkor afse en kortare tid än den af de sakkunniga ifrågasatta, torde denna böra sättas till fjorton dagar. Enligt de sakkunnigas utredning rörande stadgebestämmelser af ifrågavarande art i de vid 1910 års ingång registrerade sjukkassor förekom icke hos någon kassa moderskapsunderstöd för längre tid än 14 dagar efter förlösningen. Af kommerskollegii i det föregående af mig åberopade mot-

svarande undersökning ifråga om de enligt 1910 års sjukkasselag registrerade kassorna framgår, att nämnda understödstitid var högst 15 dagar (en kassa). I de fall, där moderskapsunderstöd af kassorna utbetalats enligt samma grunder som vid sjukdom, torde understödstitiden i regel ej heller — såvida ej verklig sjukdom tillstöter, hvilket är en helt annan sak — öfverstiga två veckor, efter hvilkas förlopp barnsängskvinnan i normala fall torde lämna sängen och hennes befinnande vara sådant, att kassans understöd ej vidare kan påräknas. Jag erinrar till belysande af det sannolika i detta antagande därom, att enligt de sakkunnigas utredning medelantalet »sjukdagar» för de å rikets barnbördshus vårdade patienter uppgick till högst 12 och lägst 9 samt i genomsnitt för samtliga barnbördshus utgjorde 10 dagar.

Genom ett sänkande af den ovillkorliga understödstitidens minimum till fjorton dagar skulle sålunda den praxis följas som för närvarande inom åtskilliga kassor tillämpas. Ett förslag i sådan riktning synes mig också böra förordas.

Emellertid torde å andra sidan böra fastslås en maximitid, för hvilken statsunderstödet skall utgå. I annat fall skulle bestämmelsen om statsbidrag lätt kunna — särskildt om detta sättes så pass högt som jag ämnar föreslå — leda till missbruk. Det har synts mig lämpligt att sätta denna maximitid till 42 dagar, d. v. s. den tid, hvilken i det förslag till arbetarskydd, som i nådig proposition förelagts innevarande Riksdag, fastställts såsom maximum för de af lagförslaget berörda arbeterskornas barnsängshvila. Gifvetvis vore det synnerligen önskvärdt, att understödstitiden i allmänhet komme att förlängas utöfver dess föreslagna minsta mått samt särskildt att den för nämnda arbeterskor såsom regel fastställdes till 42 dagar. Vid ett öfvervägande af lämpligheten utaf att föreslå särskilda bestämmelser för detta i och för sig synnerligen beaktansvärda syftes vinnande — exempelvis genom utgifvande af förhöjdt statsbidrag då åt industriarbeterskor lämnades moderskapsunderstöd under sex veckor — har jag emellertid af hufvudsakligen praktiska skäl funnit mig böra för närvarande afstå från försök till dess förverkligande. Öfverhufvud synes mig först någon erfarenhet rörande verkan af hela det här ifrågasatta nya ledet i statens understödjande af sjukkasseverksamheten böra inhämtas, innan man skrider till dess fortsatta utbyggande.

Om det sålunda beträffande föreskrifter angående understödstitidens längd synts mig lämpligt förorda en begränsning såväl nedåt som uppåt af den af de sakkunniga föreslagna tiden, så torde beträffande villkoren för det ifrågavarande statsbidragets åtnjutande ett

dylikt böra uppställas, hvilket ej af de sakkunniga närmare berörts. I länder med obligatorisk sjukförsäkring, där understöd vid barnsäng är en de obligatoriskt sjukförsäkrade kvinnorna utan undantag tillerkänd förmån, plägar oftast den bestämmelsen gälla, att kvinna för ernående af rätt till dylikt understöd skall hafva varit försäkrad under en viss tid före nedkomsten, s. k. väntetid. Ändamålet med ett sådant stadgande är gifvetvis att förebygga, att kvinna i framskridet hafvande-tillstånd skall kunna bereda sig inträde i försäkringen hufvudsakligen för att komma i åtnjutande af dess vid barnsäng utgående understöd. En anordning till undvikande af det förfarande man sålunda velat förekomma, synes mig böra träffas äfven vid den frivilliga moderskapsförsäkringen, i all synnerhet som inträdet och utträdet ur de frivilliga sjukförsäkringarna icke är bundet vid den förutsättning i öfrigt — sysselsättning i visst yrke eller industriellt företag — som ifråga om den obligatoriska försäkringen städse är gällande och faran för missbruk alltså är ej obetydligt större än vid denna. Såsom villkor för statens understödjande af de frivilliga sjukförsäkringarnas nu ifrågakommande verksamhet torde en bestämmelse om en viss väntetid för rätten till moderskapsunderstödet åtnjutande i hvarje fall vara väl motiverad, icke minst därför, att då det ifrågasatta statsbidraget komme att utgöra en väsentlig del af kassans utgift för det berörda understödet kassans eget intresse af att föreskrifva villkor af nu nämnda art ofta måhända blefve mindre starkt framträdande. Väntetidens längd har jag funnit lämpligen böra fixeras till nio månader, en tid som också för häri berörda syfte i regel föreskrifvits inom de enligt nya sjukförsäkringslagen registrerade sjukförsäkringar, hvilka i sina stadgar upptagit bestämmelser om utbetalande af barnsängsunderstöd, såsom framgår af en af mig för ändamålet föranstaltad undersökning, hvars resultat sammanställts i en å sid. 18 här nedan införd tabell.

Med afseende på karaktären af det understöd, hvarom här är fråga, synas de sakkunniga hafva förutsatt, att det bort likställas med den af sjukförsäkringarna utgifna kontanta sjukhjälp och att barnsäng således enligt 1910 års sjukförsäkringslag vore att betrakta som sjukdom. Denna uppfattning synes emellertid strida emot nämnda lag. Såsom jag nyss anført, finnes ett flertal sjukförsäkringar, hvilka för rätten till åtnjutande af barnsängsunderstöd föreskrifvit en väntetid af minst nio månader. Enligt 17 § nya sjukförsäkringslagen får sjukförsäkring för erhållande af sjukhjälp emellertid ej stadga längre väntetid än 120 dagar, hvadan tillsyningsmyndigheten öfver sjukförsäkringsväsendet i riket, som beviljat registrering för nyssnämnda sjukförsäkringar, synbarligen betraktat de i deras stadgar innehållna bestämmelser om understöd vid barnsäng såsom gällande en understödsform,

hvilken ej vore att likställa med sjukhjälp. Härför talar ock ytterligare den omständigheten, att, såsom jag äfven i det föregående anmärkt, enligt 1910 års sjukkasselag registrerats åtskilliga kassor, hvilka föreskrifvit, att sjukhjälp vid barnsäng utgår först fr. o. m. åttonde dagen eller senare efter barnsörden, ehuru i 15 § 7 mom. af åberopade lag bestämmes, att, där ej enligt stadgarna anmälan om sjukdomsfallet är villkor för erhållande af kontant sjukhjälp, denna skall gifvas sist från och med sjunde dagen efter sjukdomens början.

Af det anförda framgår sålunda, att barnsäng ej torde få anses såsom sjukdom enligt 1910 års lag och att moderskapsunderstödet således är att betrakta såsom en särskild understödsform, hvilken sjuk-kassorna äro berättigade att förena med sin egentliga sjukhjälpssamhet. Sjukkasselagens 2 § förbjuder allenast sådan verksamhet, som uppenbarligen är främmande för kassas egentliga ändamål, hvilket alls ej kan anses vara fallet med understöd vid barnsäng.

Häraf följer äfven att villkor för statens understödjande af denna verksamhet kunna utfärdas vid sidan af sjukkasselagens stadgande i öfrigt och sålunda innehålla föreskrifter af annan innebörd än den, som gäller för kassornas utgifvande af sjukhjälp. Dessutom torde böra uppmärksammas, att det statsbidrag, som jämlikt kungörelsen den 4 juli 1910 fastställts skola utgå till de enligt nya sjukkasselagen registrerade kassor för hvarje sjukdag, för hvilken kassa utgifvit kontant sjukhjälp, icke kan ifrågasättas utgå för de dagar, för hvilka kassa utbetalat moderskapsunderstöd.

Med afseende på det belopp, med hvilket här berörda statsbidrag skall utgå, finner jag det nödvändigt, att detta sättas så högt, att dess erhållande kan för kassorna utgöra en verklig ekonomisk hjälp. Af sådan anledning synes mig någon nedprutning i den af de sakkunniga föreslagna summan af 50 öre för understödsdag ej böra ifrågasättas. Det torde emellertid vara lämpligt, att staten äfven bidrager till sjuk-kassornas kostnader för att bereda barnsängskvinna fri vård af barn-morska och läkare, fria läkemedel o. s. v., liksom staten vid sjukdom lämnar dylikt bidrag till de enligt 1910 års lag registrerade kassor. I nu förevarande fall synes mig det angifna syftet enklast kunna nås genom någon förhöjning af det af de sakkunniga ifrågasatta statsbidraget, och har jag af sådan anledning velat föreslå att detta må utgå med 60 öre för hvarje dag, för hvilken kassa utgifver moderskapsunderstöd till sjukhjälpförsäkrad kvinnlig medlem.

Hur önskvärdt det än vore att vid genomförandet af den mig här förordade anordningen omedelbart söka gifva den en så vidsträckt tillämp-

ning som möjligt och i sådant syfte låta äfven de enligt 1891 års sjuk-kasselag registrerade sjukkassor komma i åtnjutande af det föreslagna statsunderstödet, så finner jag, i likhet med de sakkunniga, att en sådan bestämmelse skulle möta allvarsamma praktiska olägenheter, framför allt därför, att dessa kassor icke äro underkastade den kontroll från en öfverordnad myndighets sida, som är införd ifråga om de enligt 1910 års sjukkasselag registrerade kassorna.

Om ock sålunda statens ekonomiska medverkan för den frivilliga moderskapsförsäkringens genomförande måste begränsas till att afse de enligt den nya sjukkasselagstiftningen verksamma sjukkassorna, så torde detta emellertid icke komma att innebära någon mera afsevärd begränsning af de föreslagna åtgärdernas tillämpningsområde, enär den hittillsvarande erfarenheten gifver vid handen, att sjukkassornas anslutning till 1910 års lag fortskrider raskt, och i följd däraf sannolikt flertalet af de kassor, som för närvarande utgifva barnsängsunderstöd till sina kvinnliga medlemmar, inom kort skola återfinnas bland de enligt denna lag registrerade sjukkassor.

På grund af hvad sålunda anförts, synes de villkor och grunder som böra gälla för statens understödjande af de sjukkassor, hvilka utbetala moderskapsunderstöd åt sina kvinnliga medlemmar, kunna angifvas såsom hufvudsakligen följande:

att kassan blifvit registrerad enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910;

att dels sjukhjälpförsäkrad kvinna skall i händelse af barnsbörd för viss med barnsbörden sammanhängande tid, ej understigande fjorton dagar, erhålla moderskapsunderstöd i form af antingen visst penningbelopp, ej understigande 90 öre för hvarje dag, eller ock vård å förlossningsanstalt, dels ock för rätt till erhållande af moderskapsunderstöd skall fordras, att kvinna omedelbart före barnsbörden varit sjukhjälpförsäkrad i kassan under oafbrutet minst 270 dagar;

att kassan icke vid sin ansökan om erhållande af här ifrågavarande statsbidrag uppsåtligen eller af vårdslöshet meddelat oriktiga uppgifter;

samt att sådan kassa, som nu nämnts, må kunna tilldelas 60 öre för hvarje dag, för hvilken under nästföregående år eller den del däraf, kassan varit registrerad enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910, moderskapsunderstöd till sjukhjälpförsäkrad medlem utgått, dock högst för 42 dagar för hvarje barnsäng och ej för medlem, hvilken tillförsäkrats kontant moderskapsunderstöd eller kontant sjukhjälp, öfverstigande 4 kronor per dag.

En beräkning af den utgift för statsverket, som ett understödjande från statens sida i här ifrågasatt omfattning af den frivilliga moderskapsförsäkringen skulle medföra, erbjuder åtskilliga svårigheter. I sitt betänkande beräknade de för utredning af frågan om moderskapsförsäkring tillkallade sakkunniga statens årliga utgift för här berörda ändamål under den närmaste framtiden till högst 15,000 kr.

Statsverkets
utgift för den
frivilliga
moderskaps-
försäkringen.

De sakkunniga hade vid sina beräkningar utgått å ena sidan från den omfattning, i hvilken barnsängsunderstöd meddelats inom de vid 1910 års ingång registrerade kassor samt å andra sidan från att statsbidraget skulle utgifvas för en understödstid af minst 4 och högst 6 veckor. Dessa båda förutsättningar för beräkningarna synas mig tariffva en revision med hänsyn dels till den numera vunna kännedomen om, i hvilken utsträckning moderskapsunderstöd utgifves af de enligt 1910 års lag registrerade sjukkassor, till hvilka det ifrågasatta statsbidraget ju skulle utgå, dels ock till den omständigheten, att understödstidens minimum föreslagits skola begränsas till fjorton dagar. Jag har tidigare meddelat resultatet af den utredning rörande bestämmelser angående moderskapsunderstöd i stadgarna för de enligt 1910 års lag registrerade sjukkassorna, för hvilken kommerskollegium redogjort i sitt utlåtande med anledning af de sakkunnigas betänkande. Då denna utredning emellertid ej angifver antalet kvinnliga medlemmar inom ifrågavarande kassor, har jag låtit verkställa en komplettering af undersökningen i detta hänseende och på grundval häraf låtit utarbета följande tablå, innefattande vissa uppgifter rörande de vid slutet af år 1911 enligt nya sjukkasselagen registrerade sjukkassor, som utbetala barnsängsunderstöd antingen enligt samma grunder som vid sjukdom eller under viss tid omedelbart efter nedkomsten.

Kassans namn.	Ort.	Antal medlemmar vid 1911 års ingång		Sjukhjälp såsom vid sjukdom		Vid barnsång utbetald rund summa. Kr.	Väntetid. Mån.	Anmärkningar.
		Män.	Kvinnor.	utan särskild tids- begräns- ning?	under nodan- stående antal dagar efter förloss- ningen.			
»Enighet ger styrka» sbk.	Stockholm.	9,448	6,396	Ja	—	—	9	
Sbk. sällskapet »Vänskapen»	»	517	672	Ja	—	—	9	
Sbk. D. G. V.	»	946	1,100	Ja	—	—	9	
Södra spårvägsopers. sbk.	»	184	—	Ja	—	—	9	
Västermalms sbk.	»	429	135	Ja	—	—	9	
Sbh.-k. De förenade i Sthlm	»	924	784	Ja	—	—	12	
För. Vänfast, sbk.	»	3,678	3,288	Ja	—	—	9	
Vänskapsförbundets sbk.	»	917	—	Ja	—	—	9	
Sv. postmannaförb. sbk.	»	746	76	Ja	—	—	9	
Sbk. sällsk. Arbete och hjälp- samhet	»	1,129	946	Ja	—	—	9	
Andra hundra förs sbh.-k.	Linköping.	503	335	—	14	—	—	
Nykterhetsfolkets sbk.	Karlskrona.	31,633	15,408	—	14	—	—	{ Sjukhjälp utbetalas såvida kvinnan af- håller sig från ar- bete samt anlitar barnmorska.
Broby sbh.-k.	Broby.	56	32	—	14	—	—	
»Malmö Trygg» sbh.-k.	Malmö.	1,517	331	—	—	15	9	
Familjeför. St Anna sbk.	»	361	161	—	—	10	9	
Sbk. Solid i Lund	Lund.	2,033	398	—	14	—	9	{ Sjukhjälp med 1.25 per dag.
Handtv.- och industriarb. sbk.	Göteborg.	145	—	—	14	—	—	
Sbk. »Vasa»	»	106	—	Ja	—	—	—	
Kvinnornas själfhjälps sbk.	»	—	184	Ja	—	—	—	
Bunkeflo sbk.	Bunkeflo.	294	20	—	—	15	9	
Edshults sbk.	Edshult.	70	19	—	25	—	—	Endast till gift kvinna.
Summa	—	55,636	30,285	—	—	—	—	

Af de i denna tablå anförda siffror framgår, att — om de ofvan angifna villkoren för kassas rätt att erhålla bidrag af statsmedel för utgifvet moderskapsunderstöd förverkligades — sannolikt flertalet af de i tablåen upptagna kassorna i ett eller annat hänseende måste träffa särskilda förfoganden för att komma i åtnjutande af det nu ifrågasatta statsbidraget. Visserligen synes man böra förutsätta, att dylika beslut inom ett ej obetydligt antal af dessa kassor komma att fattas redan under år 1912 och således rätten för dylika kassor att uppbära

statsbidrag för moderskapsförsäkringen inträder under nämnda år, men i hvarje fall kan äfven till dessa kassor sådant statsunderstöd utgå endast för en kortare del af året. Förslagsvis må antagas, att af de 30,285 kvinnor, hvilka vid 1911 års ingång voro medlemmar af de i tablån upptagna kassor, omkring 20,000 under år 1912 komma att tillhöra kassor, som blifva berättigade till statsbidrag. Sannolikt inträdde denna rätt för dem emellertid tidigast under senare hälften af året, hvadan sålunda det för år 1912 utgående ifrågavarande statsbidraget till de här berörda kassorna icke torde böra beräknas afse större kvinnligt medlemsantal än 10,000 för år. Emellertid kan det förutsättas att — fränsedt den medlemsökning som nu åberopade kassor säkerligen erhållit sedan 1911 års ingång — åtskilliga bland de kassor, hvilka under år 1912 registrerats eller komma att registreras enligt nya sjukkasselagen, i sina stadgar skola upptaga sådana bestämmelser, som berättiga dem till understöd äfven för meddelandet af moderskapsförsäkring. Af sådan anledning synes det antal kvinnliga medlemmar, hvarpå beräkningarna rörande statverkets utgift för understödjande af nämnda verksamhets utöfvande under år 1912 skola stödjäs, böra höjas till 15,000. Beräknas den sannolika barnbördsfrekvensen hos dessa kvinnor till 150 ‰, en siffra, som de sakkunniga, ehuru med åtskilliga reservationer, lagt till grund för sina kalkyler på hithörande område och som af dem utförligt motiverats, blefve sålunda antalet af de kvinnor, som under år 1912 komme att understödjäs på grund af moderskapsförsäkringen, 2,250. Under förutsättning att understöd tiden i regel ej komme att öfverstiga 14 dagar, ett antagande, som jag på grund af tidigare angifna skäl finner mycket sannolikt, och att statens bidrag sålunda utginge med 8 kronor 40 öre för hvarje barnsäng, skulle statsverkets utgift under år 1913 för den frivilliga moderskapsförsäkringens understödjande uppgå till 18,900 kronor. Gifvetvis är det emellertid omöjligt att med någon bestämdhet garantera den angifna summans exakthet, hvarför jag anser, att ett anslag af 25,000 kronor för år 1913 till ifrågavarande ändamål bör äskas af Riksdagen, att å extra stat utgå såsom förslagsanslag till sjukkassor, som bereda moderskapsunderstöd.

Beviljandet af understöd från ifrågavarande anslag bör tillkomma den tillsynsmyndighet, som enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910 inrättats för handhafvandet af tillsyn öfver sjukkasseväsendet i riket, och anslaget i öfrigt förvaltas på samma sätt som det ordinarie anslaget till sjukkasseverksamhetens befrämjande. Inrättandet af nya tjänster vid tillsynsmyndigheten för handhafvandet af nu berörda åligganden

torde icke erfordras. De anslag till extra arbetskrafter, som föreslagits upptagna i staten för socialstyrelsen, till hvilken, enligt hvad af Kungl. Maj:ts proposition om anslag till upprättandet af en socialstyrelse framgår, förutnämnda tillsynsmyndighet skulle öfverflyttas, torde medgifva vinnandet af den förstärkning i arbetskrafterna hos tillsynsmyndigheten, som för ifrågavarande anslags handhavande och fördelande möjligen kan påkallas.

Beträffande anskaffandet af medel till denna utgift torde jag få hänvisa till hvad statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrat till statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 april 1912 vid behandlingen af frågan om understöd åt rederiaktiebolaget Transatlantic.

*Departements-
chefens hem-
ställan.*

På grund af hvad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen:

att för understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 25,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som af Kungl. Maj:t bestämmas.

Till hvad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition härom skulle till Riksdagen aflåtas af innehåll bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sölve Berger.